

SZÉKESFEHÉRVÁR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor-utca 7.
Telefon-szám: 119.
Hirdetések és előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendők.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:

FÉNYES LÁSZLÓ.

Előfizetési árak:
Egy évre 10 Kor. — Fél évre 8 K. — Negyedévre 4 K.
Egyenlő részletekben: 10 fillér.
A lap megjelenik: Hétfőn, szerdán és szombaton, este 6 órákor.

Közigazgatási ülések.

A megyénél.

Csődesen, a szablonos jelentések tudomás vétele mellett folyt le Fejérvármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsági ülése.

Báró Fiáth Pál főispán elnökelete alatt jelen voltak:

Huszár Ágost, Szüts Arthur főjegyző, Balassa Sándor tb. főjegyző, mint előadó, Heinrich Lajos tisztügyész, Dr. Hattuyffy Dezso árvászeki elnök, Dr. Varga Zsigmond tiszti főorvos, Koller Pál megyei közigazgatási előadó, Dr. Balassa Imre tb. főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető, Dr. Burchard-Bélaváry Rezső főispáni titkár, — Plossék Ferenc kir. pénzügyigazgató, Bereczky Miksa pénzügyi jtkár, Vajda Géza kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke, Gróf Festetics Bénék kir. tanfelügyelő, Bogárné József állami főállatorvos. — Detrich Zsigmond, Kallós Tivadár, Dr. Szüts Andor, Szüts Sándor, Tollár Vilmos, Végh István és Vértessy József közp. biz. tagok. Távoll voltak: Ujházy Sándor kir. főügyész-helyettes, Kenessey Gyula, Molnár Béla és Dr. Pajzs Gyula közp. biz. tagok.

Alispáni jelentés: Ügyforgalom: Március hórló maradt 8, április hóban néberkezett 1456, elintéztést igényelt 1464, ezek közül elintéztetett 1452, a hátralék 12 üggydarab. — **Tisztügyeszi jelentés:** Április hóban 34 tisztvári ügydarab érkezett be és intéztetett el. — **Árvászeki jelentés:** Április hó végén az árvászeki előadónál 224 üggydarab hátralék mutatkozott. Kétszáz 18.790 korona utalványzatot ki. — **Tiszti főorvos jelentése.** Népesedési mozgalom: Április hó. Házassodott 189 pár. Született 581, meghalt 485 egyén, e szerint a születés 196 esettel mulja felül a halálozást. Az egészségügyi közszolgálat kielégítő volt. A Szent-

György közokrházban a március hórló visszamaradt 144 beteghez felvételotelt 168 beteg, ápolás alatt összesen 310 egyén állott, a kik közül 80 gyógyultan, 63 javultan, 13 gyógyulatlanul, összesen 155 bocsátatott el, meghalt 10 egyén. Három hónapot túl 32 beteg van ápolás alatt, a felügyelt alatt álló elmebetegok száma 24. — Gróf Festetics Bénék kir. tanfelügyelő ismételve az előtte szóló tiszti főorvos szavait, a dobosi iskolát egészségügyileg kifogásolatlannak nyilvánítja, tudatja azonban, hogy — mivel a község szegényesége miatt új épületet emelni képtelen — az intézkedések megtételtek az iskola államosítása iránt. — **Az állami főállatorvos jelentése.** Az állategészségi állapot kielégítő. — **Kir. pénzügyigazgatósági jelentés:** Április hó végéig az összes kincstári követelés 2.784.598 kor. 35 fillér telt ki, melyből befolyt 1.546.161 kor. 14 fillér, vagyis hátralékban van 1.238.437 kor. 21 fillér, vagyis hátralékban van 1.546.161 kor. 14 fillér. Ideiglenes házádmén-tesség 55; fizetési halasztás 35 esetben engedélyeztetett. A közigazgatási eljárászat igénylő 101 üggydarab egynek kivételével feldolgoztatott. — **Az államépítészeti hivatal jelentése.** Az állami és törvényhatósági utak jókarban vannak. — Pusztázámor község póstaállomás kért. A soproini kir. postaiigazgatóság nem véleményezi a postahivatal szervezését, ennek ellenében, mivel a postaügynökség felállítását, a közigazgatási szolgálatra szükséges és fontos, a közigazgatási bizottság pártolólag terjeszti fel Pusztázámor község kérelmét a kereskedelmi miniszterhez. — **DV. helybeli államos-főnöksége** átír a közigazgatási bizottságnak, hogy kérelmére intézkedett, miszerint a helybeli állomás nyugati bejárójának **sorompóját**, nehogy a nappali kosiközlekedést akadályozza, a **nappali órákban** az úggy odarendelt őz által s csak éjjel kezelni a központból. — **A kir. tanfelügyelőség** jelenti, hogy Rosenthal Eugenia

eresii magániskolájának nyilvántartási jog megadása iránt beadott kérelme pártolólag terjesztetik a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

A városnál.

Minden indítvány vagy előzetes felszólalás nélkül volt a mai városi közigazgatási gyűlés is. Báró Fiáth Pál főispán elnökelete alatt jelen voltak Havranek József polgármester, gr. Festetics kir. tanfelügyelő, Ujházy Sándor kir. főügyész-helyettes, Plossék Ferenc kir. pénzügyigazgató, Tóth István főjegyző, Vajda Géza kir. főmérnök, Bierbauer Viktor t. főorvos, Kovács Árvászeki elnök, továbbá Alaghy Dezso, Farkasdy Dezso, dr. Fanta Adolf, dr. Eisenbarth Károly, Karl József, dr. Löwy Károly, dr. Saára Gyula és Tóth Artúr biz. tagok.

Tóth főjegyző jelentést tesz a déli vasutnál szóvá tett sorompó kezeléséről, a melyet a vasut igazgatósága javítani ígér. Havranek polgármester a Széchenyi-utcazi és Schmed-féle téglagyárnál levő sorompók gyorsabb kezelésére óhajtja felkérni a vasutat, a mely azt a választ adta, hogy „10 percenél tovább soha sincs a sorompó zárva.”

A javító intézet trágyagödör felállítását tervezi, hogy a növényeket az okszéri kezelésben kitanítsa. A t. főorvos ellenzi a dolgot, a városi főmérnök pedig javasolja. A rendőrfőkapitány pedig, mint első fokú közegészségügyi hatóság, megadandónak tartja az engedélyt, de úgy, hogy ha közegészség ellenesnek bizonyulna, bármikor megszüntethesse azt.

Havranek polgármester csak abban az esetben tartaná megengedőnek, ha csementelt épített aknát készítenék, vagy pedig már az ürgödörben töltött öggy fertőtlenítenék. Esetleg a szomszéd érdekeltséggel tárgyalást tartsanak, hogy vajjon megengedhető-e, vagy sem. Fanta

TÁRCZA.

Az elpusztult sziget.

Az egész világ mély megdöbbenéssel fordul most a távol nyugat-indiai sziget felé, melyet a föld forrongó belsejének egy mozdulása elpusztított. A megfőkezhetően elem, amely elé az évezredekkel át fejlődött emberi kultúra, egy szalmaszálat sem tudott keresztbe tenni, néhány óra alatt tönkretette mindazt, amit Martinique szigetén ezer meg ezer ember, évszázadok hosszú során át alkotott, lángba, hamuba borított egy fejlődő várost, munkás, törekvő lakóinak az-zeivel, várátlanul időt sem engedve a menekülésre.

A természet, ha meg akarja büntetni az elszakított embert, aki azt hiszi, hogy tudományával már igájába hajtotta: retentenes tud lenni. Évezredek telnek el az ilyen borzasztó kitérősek között, de évezredekre szóló omlókat hogy maga után mindgyik.

Kétezer esztendője lesz nemsokára, hogy a Vezuv lávája, hamuja maga alá temette a római birodalom három virágzó városát: Herkulanumot, Pompejii, és Stabiat. Akkor is ilyen orvulni volt a veszedelem, munkájuk közben lepte meg az embereket s a késő kor régiségbu-

várainak még szolgálatot is tett vele. Igen, a földművelők, afrikai növényeket hozsítottak meg ott. Pálma, aloé, akasszu-fa (dióforma gyűl-láva jól megőrizte az ókori élet minden nyamát, akár az ítatós papír, a közé szorított tanulmányozásra szánt virágot. A mostani régiségutódok épen úgy nem törődnek azzal, hogy az elevenen elgőzött, lávába temetett szerencsétlen hozsártartozói hogy tárdelhetők a kezükön Rómában, Nápolyban, mint a hogy a jövő ezredékek tudósi belső megelődésével fognak áskálni Saint-Piette romjai közt a halottak után, akiknek rokonai, barátai ma a párisi maire kapu ostromolják hírekért.

Most hogy a Martinique-sziget ilyen szomorú érdekességre vergődött, bizonyára sokan vannak, akik szeretnék tudni: hol, merre van, kié ez a szerencsétlen föld?

A Martinique-sziget, Antillák szigetesport-jához tartozik, mely Észak- és Délamerika közt Floridától délkeletre van. Az Antillák spanyol, francia, angol, dán, svéd, hollandai birtokok, független szigete csak egy van: Haiti. Martinique a francziák kezén van. Nagysága nem egészen 1000 négyzetkilométer, északnyugatról délkeletre magas hegyláncz vonul végig rajta, nagyrészt kialudt tűzhányóhegyekből. Legmagassabb csúcsa a Pelée hogy (1350 m.), mely a mostani retentenes pusztítást okozta. Utolsó kitérőse 1851-ben volt; azóta nem adott okot a

féltre. A sziget földje termékeny s éghajlata olyan meleg, hogy az Európából idelelepedett mólcessel) sűrűen voltak termeltek cukornádát, banánt, kávé, kakaót, dohányt, hüvelyes vete-ményeket stb. Ásványvíz-források is voltak a szigeten.

Martinique-t Kolumbusz fedezte fel, ki ezen a tájon járva, tudvalevőleg azt hitte, hogy Indiában van; s az ő tévedése miatt nevezik ez, az egész szigetvilágot Nyugat-Indiának. 1623 óta kevés megszakítással francia kézen van, a sziget. Lakosai kis számban fehérek, leginkább négerek, mulattok és kínaiak; az ólások teljesen kipusztultak már régen. Mintegy 200.000 ember lakohéja a sziget, kik fölött egy, a francia kormánytól kinevezett kormányzó áll. Legfontosabb kereskedőváros Saint-Pierre volt; ezt a várost teljesen elpusztította a Pelée kitörése. Kikötőhely volt a sziget északnyugati partján s kedvező helyzeténél fogva, a sziget kereskedelmének, főképen cukorkivitelének központja. Lakosainak száma, a legutolsó népszámlálás szerint több huszonhétzserenél s ebből a pusztulást csak mintegy kétezer kerülte ki. Egészségesnek épen nem lehetett mondani a várost. A sziget éghajlata különben is, a milyen alkalmas a déli növények tenyésztésére, olyan egészségtelen a mindenesetre árágabb növény-re; az ember nézve. Saint-Pierre szük helyen, magas házakból épült fel s különösen

dr. semmi körülmények közt nem hajlandó megengedni, mert a város belterületén van. Ujházy Sándor szintén semmiképpen sem tartja megengedhetőnek már csak a 120 intézeti növénydeák érdekében is. Nem kell ehhez a szomszédokat megkérdezni.

Farkasdy Dezső ugyancsak a főügyész és főorvos véleményén van. Dr. **Saára** Gyula is éppen a javító intézeti növénydeák érdekében nem tartja megengedhetőnek.

Tóth Főjegyző: Csak azt ne tessék elfelejteni, hogy a szomszédban 300 lóra való álltató van.

A bizottság dr. **Eisenbarth** Károly felszólalására úgy határoz, hogy fololdják a főkapitány határozatát azzal, hogy a főkapitány az érdekeltek bevonásával új tárgyalást rendeljen el.

Bierbauer t. főorvos jelenti, hogy a város községessége, a lefolyt ápril hóban *ép oly kevésször volt*, mint az előző hónapokban. A kanyaró még mindig uralkodik, bárha már szűnőfélben van.

Festetics Bennó gróf, kir. tanfelügyelő, azt a kérdést intézi a tiszti főorvoshoz, hogy az iskolák be nem zárátása okozta-e, a kanyarójárvány elterjedését? A tiszti főorvos azt válaszolja, hogy annak idején a községvárosi bizottsági ülés lezavarta az iskolák bezárását.

Fanta Adolf mintegy megnyugtatóra akarja meggyezni, hogy az iskolák bezárása nem volt szükséges, mert a kanyarón minden gyermeknek át kell esnie.

Festetics Bennó gróf hivatalosan jelenti, hogy kénytelen az ügyet a közoktatásügyi miniszterhez felterjeszteni, mert ha az iskolákat bezárják volna annak idején a kanyarójárvány nem öltött volna olyan nagy arányokat.

(A pénzügyigazgatóság és a házberadó.)

A kinstári követelés a múlt évi hátralékkal együtt 936,919 korona 96 fillér. Erre befizetett: 524, 780 kor. 52 fillér. Hátralék 412.139 kor. 44 fillér. Házadó mentesség 3 esetben adott.

Plossék pénzügyigazgató kéri, hogy miután tudomására esett, hogy a házberadó ügyében 500-nál több fellebbezés érkezett, a közigazgatási bizottsághoz, ez egy bizottságot küldjön ki kezelebből, a fellebbezések elintézése ügyében.

Dr. **Saára** Gyula: Nekem is tudomásomra esett, hogy a pénzügyigazgatóság 900 esetben emelte a házberadót. Ennek a nagy emelésnek a következménye a nagymérvű fellebbezés. Hogy mi lehetett az oka ennek a nagy fölemelésnek, nem akarom most kutatni, hanem kérem, hogy ez a bizottság esetleg helyszíni szemléket is tartson.

Plossék: Abba senkinek megyle.

Saára: Arról lenne szives a pénzügyigaz-

alsó része, a tulajdonképeni kereskedőváros (Le Moillage) volt egészségtelen.

Most már hamuban, tűzben hever az egész; mozgalmas kikötőjéből részben elmenekültek a hajók, részben felgyújtva a tűzhasamutól, összeégett szálltak le a tenger fenekére. A partokat összeégett holtestek takarják, azoknak holtestei, a kik nem tudták az elmenekülő hajókra feljutni.

De a Pelée vulkán kitörése nemesak Saint-Pierre szigetet tette tönkre. Messze vidékeken érzik a földrengést s most Saint-Vincent szigetének félnek ugyanolyan szerencsétlenségűtől. Ez a sziget nincs messze Saint-Pierre-től, ezen is van tűzhányó: a 1230 m. magas Morne-Garon, melynek utolsó, hatalmas kitörése 1822-ben volt s akkor csaknem az egész szigetet elborította lávával és kőesővel. A földrengést itt azóta is gyakorlik. A sziget különben angol birtok, 36 termőföld és vagy ötvenzven laknik rajta.

Adja Isten, hogy a föld haragos méhéből ne törjön e'6 több pusztulás — elégedjek meg azzal a nyegvezérem emberrel, a kinek elszenesedett holtteste Martinique földjét borítja.

Marcellus.

gató ur fölvilágosítást adni, hogy mi indította a pénzügyigazgatóságot arra, hogy okot adjon ilyen nagymérvű föllebbezésre?

Plossék: Nekem nem kötelességem fölvilágosítást adni, hanem a kinstár érdekeit megvédeni.

Farkasdy Dezső: Vagy látja a pénzügyigazgatóság az 500 föllebbezésből melyik föllebbezésnek van igaza és melyeknek nincs. Ha nem látja, akkor felesleges egy hatáskörmelküli bizottság kiküldése.

Saára személyes kérdésben szólal föl Plossék válaszára, hogy ha közérdekből valaki felszólal, talán még sem helyes és méltányos ilyen brusque választ adni.

Havranek polgármester kéri, hogy a bizottság kiküldését fogadja el a gyűlés. Ez csak véleményező bizottság lesz. Indítványozza a pénzügyigazgató mellé **Alaghy** Dezső és **Dieballa** György biz. tagokat.

Most következett csak a zavarodás. Először **Alaghy** Dezső jelentette be, hogy nem fogadhatja el a megbízást, mert ő fájdomal megsoha sem volt háziúr és hála Istennek bérlakó sem s így fogalmai sincs, hogy melyik lakás m'ér.

Ez előtt az érv előtt meg kell hajolni. **Dieballa** meg nem volt jelen a gyűlésen s így, hát ha nem fogadja el a megbízást. Legyen **Farkasdy** az egyik.

— Köszönöm, szolt **Farkasdy**, én fájdomal azok közé a szerencsétlenek közé tartozom, a kiket a balvégzet arra kárhoztatott, hogy Székesfehérvárott láztulajdonos legyek, így érdekeltek föl vagyok, nem fogadhatom el a megbízást.

Feláll **Ujházy** Sándor, a helyettes főügyész, talán bizony ő vállalkozik rá.

Nem, csak propeozícióba hozza dr. **Saára** Gyulát, az ért is hozzá, meg erélyes ember is. **Saára** dr. azonban szintén nem fogadja el a meghívást, sok a dolga.

A főispán szeme egyszerre csak megakad dr. **Lówy** Károlyon. Ez mindenképpen jó lesz. Ért is hozzá, szigorú is, meg népszerű is. **Lówy** Károly mindenképpen bizonykodott, hogy nem ért a dologhoz, de nem hitte el neki senki. Végre is elkeltett fogadni neki. **Plossék** igazgatóban pedig volt annyi malicia, hogy **Tóth** Arturt, a ki egyik első hangozatója volt a házberadó mizériának, hozta javaslatba. Így aztán **Lówy** Károly és **Tóth** Artur lettek kiküldve, hogy megvizsgálják az 539 föllebbezést és véleményyt nyilvánítsanak azok jogossága felől.

Ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

A c pont.

Hölgyeim, a kik még a leány nevet szerencsések viselni s a kinek hajlékony derékat csupán tánctermekekben, nyilvánosan karolhatja át férfi kar, van szerencsém felhívni szives figyelmüket a c-pontra. Egy kisa, zöld fedelecs könyv 2 §-ának c-pontja. Hogy mi van ebben a könyvecsékben, éppen arról akarok szólni.

Valanikor, nem is olyan régen, még remekbe illő cigánykeréket hányt bennünk az elszörnyűködés, ha a leányok a kenyérgazdagsztás, vagy városiaknál: a mandulás perecek készítésének határain túl mentek és ünnepi olvasmányul a **Bonieczkyné Bajza** Lenke regényeinél valami kompaktabb szellemi termékét kívántak. A kovász tészta, a mandulás perecek és a **Bonieczkyné Bajza** Lenke világán ám keresztül gázolt az idő s minden józaváló kávész-néni szörnyű megbotránkozására immár a családias leányok is tudják, hogy az élőkamra barackvezérváros polcain, a zöld salátás kerten és a „Három tarka borjú” szálló tánctermei kívül is van világ, a mivel érdemes törődni, valamint hogy nem az egyetlen megindító fájdalmas

hang az a sóhaj, ami szünóra után a snájdig megyei aljegyző, kebléből tör fel, mondván nincs eseresem tantám . . .

Vannak még más fájdalmak is a világon. A mai társadalomban az élet legnehezebb szenvedései azokra jutnak, a kinek vállai a leggyöngyöbbek: a leányokra. A statisztika harmatbuzizoz évi átlaga szerint, a leányok legnehezebb szálakának önként kell megkeresnie kenyéret. Mert nem veszik feleségül, mert kedves paripájuk fizetése nem áll arányban szeretett családjuk tagjainak számvál, mert a tekintélyes és a világversenyben magasabb politikai ezélokot szolgáló egyenes és az ördög tudja hány egyenetlen adóba méltóztatik elvenni azt a keveset, a mi az olyan szégyen leányoknak táplálkozásához és ruházatához szükséges, mint a kik aztán kénytelenek állás után jární.

És így közelodünk a c pont felé.

A nélkül, hogy a szociologusok, vagy még inkább a filozofusok tantétélet óhajtandó feltegeni, egy bizonyos: a társadalom mai összetételében kiforratlan és időtlen, mert mozgó erében sokkal előbbre jutott, mint azokban a formákban, a melyeknek adóba kerényesülni kell. Vagy ha jobban tetszik: hagyományagszik szerint olyan társadalmi formákhoz ragaszkodunk, a melyeknek lényegét nem lehet betartanunk, a viszonyok szerint.

Kérdészek meg hölgyeim édes jó anyukát, micsoda anathéma alá került az a idejűkben az a társaságból leány, a ki garde dame nélkül ment ki az utcára, ha csak stikkél zsinórt venni is, holott már réd fert volna sok családra, hogy nő tagjai is kenyéret keresni segítsenek. Mivelhogy a snájdig megyei aljegyzők már akkor el ceresepes tanúzták a nemsi birtokot . . .

Uj közeposztály fejlődött: a livalatholki, kereskedői osztály, a mely azonban részben nagy igények miatt, részben az ország nehéz gazdasági körülményei folytán, család-alapításra csak nagy későn, vagy pedig csak némi anyagi erő segítségével — jurokon hozományának nevezik — képesek.

A családok pedig, édes Istenem, nyugdíja küldetnek, kidőlnek és most már — egészen közel jötem a c-ponthoz.

Hölgyeim, ama kellemetlenebb helyzetben levő, de azért virágjában az ifjuságnak, éppen olyan bájos társúknak, a kik a férjhezmenetel nyugalmas révébe és zöld salátás kertjébe bejutni nem föltétlen bizonyossággal számíthatnak, nem sok ut állt eddig nyitva. Az iródk másoló és gépióri szobája, a tanító katedra és postahivatalok tintapetések asztala, körülbelül ezek a „szerencsésebb” állások. Szerencsésnek kell neveznem, mert egy-egy állásra százötvenfél háromszáz menő folyamodványok érkeznek be illetékes helyre.

A többről nem beszélek Önöknek. Higgyenek azonban nekem, hogy azoknak a szerencsétlen és elzúllott egzisztenciáknak, a kik az egész országból Budapestre gyűlkezve, lassankint vagy a Dunába ugranak, vagy teljesen elcsúnyednek és kaszínóit, segédszínésznői és nem tudom még micsoda ezimen tengetik érteketlen ötöket, nyolezvan szálakla azokból a tisztességes és jobbra teremtett leányokból került ki, a kik az élet nehéz vádúros útjára azzal a komoly szándékkal indultak utnak, hogy elveztvén szülöket, vagy hogy segítsenek szülöiken: tisztességes munkával fogják megkeresni kenyéruket.

További utjokon itt, Önök előtt, nem kísérelhetem öket el a kulomböző helyekre, végig a morpue bádogapdjaira.

Itt vagyunk a c-pontnál.

A budapesti előkelő társaságokban néhány év óta mozgalom indult meg, hogy a társadalom némiképpen segít közet nyúljon ahhoz a legteresebb küzelemhez, a melyet

minden rangbeli nök folytatnak a megélhetését. És voltak előkelő, ünnepeket szépségű uralmú urak, kik a farsangot Párisban s Londonban töltvén el, nem Worth divattermeit látogatták meg, hanem azokat az intézményeket tanulmányozták, a melyek külföldön leánytársak tiszteletének küszöbét megkönnyítik. Sehol a külföldön olyan rossz helyzet az intelligens leányoknak ninesen is, mint nálunk.

És így jött létre az idén tavasszal a „Budapesti Leányegyesület”, a mely alap-szabályának 2. §. c-pontjában mondja meg legjobban az egyesület célját:

Erkölcsei védelmet és anyagi támogatást nyújtani családi otthon nélkül élő leányok számára.

Ez az a c-pont, a mely nagyon megragadta az én figyelmemet s azon igyekeztem, hogy az Önök szives figyelmét is felhívjam rá, az egész egyesületre.

Az egyesület felölt leányoknak erkölcsi és anyagi támogatást nyújt, hogy valamely okos kenyérkereső foglalkozást tanuljanak meg. Olyanokat is, sőt első sorban olyanokat, a melyeket odahaza fizve is, megkereshetik vele kenyérükért. Gondoskodik arról is, hogy ne csak megtanulják a kenyérkereső munkát, hanem munkájukat értékesíteni is tudják. Segíti a középiskolákat vagy egyetem végzési órájait leányokat a s beteg vagy üdülő leányokat anyagilag támogatja s gyógyításukról gondoskodik.

A mint látni való ez az egyesület azokat támogatja, a kiket eddig a társadalom nehéz küzdelemben támogatni megfélekedezett, a miért is aztán történt az, hogy sehol a világon anyai leány egészítetia tönkre nem megy mint Magyarországon, helyesebben mondva Magyarországból.

Mindhogy a baj országos, a gyógyítására vállalkozott humánus egyesület is országos szervezett kell hogy legyen. A székhelye Budapesten van.

Az egyesület elnöknője és a mozgalom lelke, a budapesti előkelő társaságunk egy ifjú, szép beltalgia madarasi Beck Ilona, Beck Nándornak, a Jézalokbani igazgatójának leánya. Most folynak a taggyűlések szerte az országban s Budapesten és a vidéken jóval felül ezren vannak már, a kik tagjai a leányegyesületnek. Rendes tag lehet minden olyan 14 éven felüli leány, a ki a választmány felvezet, az egyesület tagjai sorába. Ezeknek a rendes tagoknak évi tagsági díja 12 korona, tehát havonként egy korona Pártoló tag azonban mindenki lehet évi 5 korona tagsági díjjal.

Nagy és nemes célt tűzött ki az egyesület maga elé: a női proletáriátus megszűntetését s a mi földem; komolyan és nagy szervezettel indul utjára. Szövetségsors társai azokat választott, a kikre — hiszem — jól számított: Magyarországi fiatal hölgyeit, a leányokat, a kiknek jól megy sok s a kiknek van szívük és műveltségük hozzá, hogy méltányolni tudják annak a vilalkozásnak értékét, a mely belgyanisztrellyen paragrafusba foglalva: a c pont alatt olyan nemesen vállalja magára, a társadalom régi mulasztását.

Hölgyeim Önöknek is kopogtatni fog majd Székesfehérváron néhány ur hölgy, az a kérdésünkre csak galopinja az ő működésüknek, jobban megfogják egymást érteni s én, alázatos szerény szolgáljuk, gyönyörködve fogom nézni, hogy leányok, hogyan gondoskodnak leányokról.

Ha kint sétálnak mostanság a virágos májusi réteken, figyeljék meg a boglárt, milyen édes gyöngye kis virág, s a hajnalra kósza indái mégis milyen jó támaszokat nyerne bennük első nyílásokhoz.

Pedig az az igaz, a mire a természet int bennünket.

Mihl.

— **Az Osztrák Magyar Bank megnyitása.** Az Osztrák Magyar Bank székesfehérvári fiókja június hó végén nyílik meg. A pénzintézetek és a kereskedői világ nagy várakozással nézik a fiók működése elé, a melynek létrejvetésében legnagyobb érdeme van br. Fiáth Pál főispán és Havranek József polgármester fáradozásának.

Forgalmi szempontból igen öröndetes a jegybank itteni letelepedése, mert a fiók kerülésbe esatoltott Veszprémmegyei és a veszprémi, zirei és enyingi járás, Tolnamegye nagyrésze és természetesen egész Felhalmgye.

Eddig a veszprémi, síófoki, Dunaföldvár és Paks bankmellék helyek a budapesti fióktól kerüléshez tartoztak, igen természetesen a megyéneki intézetekkel együtt pénzügyi tekintetben csak Budapesttel keresek érintkezést, a mi a városra előnyös nem volt.

A banképület Huberth műépítész tervei után Say Ferenc építész készítette teljes megelégedésre.

A Bank főtanácsa mint értesülünk már kinevezte a helybeli fiók tisztai karát. Főnök Bodófalvi Bodó Sándor, helyettes főnök Szerenyics Géza lesz. A váltó bírdó-bizottság tagjai felkértettek: Dettrich Zsigmond, Deutsch Ignác, Dietrich Szilárd, Grünfeld Jakab, Hübner Károly, Kaltenecker Márton, Karl József, Koller Pál, Molnár Béla, Pápay Nándor, Dr. Perl Miksa, Pisky László, Pollák Henrik, V. Végli István és Wertheim Armin.

— **Hölgyek gyűlése.** Ismeretes, hogy az Örökimádás templomának helybeli gyűjtőbizottsága püspöki engedéllyel áldozószertörténeki gyűjtőte adományait a templomokba. A gyűjtésben résztvettek:

A felsővárosi templomban 6 órakor Albrechtnek urnó, fel 9 órakor Mönich Károlyné, 10 órakor Tolnai kisasszony.

A ciszteriziták templomában 6 órakor Onás Nettó, 8 órakor Námesy Mariska, 10 órakor Kovács Ignác, Tóth Béláné.

A Szt. István székesegyházban fel 6 órakor Liehtneckertnek urnó, 7-kr Schmetzer Nándor, 8-kr T. Nagy Józsefné, 9-kr Szabady Józsefné, 11-kr Szögyény-Marich Julia.

A szemináriumi templomban 6 órakor Pék Róza, 7-kr Fittler Béláné.

A Szent-Ferenczrendieké fel 7 órakor Tolnai kisasszony és Komáromi Emma, 8-kr Számmar Róza és Sturm Erzsébet, 10-kr Liehtneckertnek és Mészáros urnók, 11-kr Réé Istvánné és Mönich Julia.

A gyűjtőösszege 166 kor, 93 fillér.

— **A vaáli mandátum.** A vaáli országos választókerület képviselői mandátumát mint azt már nyílt titkúttal beszélik, rövid időn belül gazdátlan lesz. Eötvös Bálint, a kerülőnek az őszel megválasztott függetlenségi-párti képviselője, a ki különben kerülőben a választás óta lent sem volt, — ha csak valami váratlan körülmény közbe nem jö, — kénytelen lesz lemondani mandátumáról, mondjuk: magán körülményei következtében. Ha ez a minden valószínűség szerint bekövetkező esemény a képviselőházban hivatalosan is köztudomásra hozatik, az elnök új választást fog elrendelni s akkor Vaál ötnegyed esztendő óta harmadszor fog megbízottat küldeni az országgyűlésre. Teőmeszetes, hogy noha a lemondási szándék faktumán sem változott még, a kerülőben, de az egész vármegyében is általános szobeszed tárgyat az új választás eshetősége képezik. A vaáli kerülő nagybórára mint függetlenségi megbízó szerepelt a választásoknál s a mint értesülve vagyunk: arról a részről két jelöltje is lenne a kerülőnek. Az első s a komolyabbik Szász Arthur, a vármegyének harmizehárom esztendő óta való főjegyzője, a ki részbeli tehetségénél és a közigazgatási ügyekben való jártasságánál fogva pártjának nagy hasznára lehetne a valószínűleg még ebben a czyklusban szőnyegre kerülő közigazgatási állomásításának kérdésében. Azonkívül rendki ül népszerű ember a megyében

s csak értékét bizonyítja az, hogy — ellenségei is akadtak. A másik függetlenjelölt jelölt Gyapay Pál lenne, a ki fiatal, ambiciózus ember s a ki már a mult választásokon is föl akart lépni, Közgyűlésben eddig nem igen szerepelt, a megyei dolgokban is csak a legutóbbi közgyűlésben szóltal fel, minthogy voltaképpen nem fejtérmegei illetőségű. A kik ismerik, szimpátiához modorát dicserik. A szabadulj párt, a mint mi a helyzetet ismerjük, csak abban az esetben állítana jelöltet, ha győzelmű kilitatásai biztosak volnának, nem akarván hiába való pártközledelemnek színhelyévé tenni a kerülő lakosságát. Ha azonban tényleg jelöltet állítana, az annyit jelentene, hogy a viszonyokkal ismerős emberek biztosra vennék a szabadulj párt győzelmét. Ismételjék, ha csak valami váratlan melet angyla nem érkezik Eötvös magánkörményeinnek, néhány hét leforgása alatt megalmas lesz a vaáli kerülő.

— **Hír a tavólból.** Egy rövidke hír jött a távolból, napusgaras Olaszország Genua városából s a hí nyomán mindenütt az ószinte megdöbbenés érzete fog átlete kelni Székesfehérvár társadalmában. Havas (Hahn) Adolf, a főreáliskola kiváló képzettségű tanára, a jeles Petőfi-fordító, miután nyughatlan lélege okozta Golgotháját a szüneteseknek végkijárta, immár a genouai örültek házában élő-halott lakója. Hahn tanár már régóta súlyos idegdegyben szenvedett s legutóbb mi voltunk azok, a kik idegességéből elkövetett szónaí miatt szabadságoltatást sürgettük. Ez be is következett a szerencsétlen, esaládi körülményeinek áldozatul esett professor San-Rémóban ment pihenni. Innen a napokban az a távirati megkeresés érkezett a székesfehérvári rendőrséghez, hogy tényleg idevált-e egy Havas Adolf nevű tanár, a ki feltűnő viselkedése miatt konfliktusba kevevett az ottani rendőrséggel. Mire innen az igazoló válasz elment, Havas tanár már Genovába távozott. Innen is rossz hírek érkeztek állapotáról s mi, hogy hitelen értesítést kapjunk, a genouai konzulhoz fordultunk. Innen ma megjött a szomorú távirati válasz, hogy Havas Adolff az elmékor hirtelen kitört s a genouai örültek házába kellett szállítani. A szerencsétlen, kiváló képességű emberre a vég kezdete elérkezett s a kik ide haza értesülünk szomoró tragikumáról, fejet hajtva idézzük az Ur imájának szavait: libera nos amalos...

— **Férvás hárszünnap.** Előkelő distingváltt köznység jelenlétében folyt le folyó hó 11-én Mauthner Odón cs. és kir. udvari magterkeskedő leányának, Lenkének esküvője dr. Gyarmati Viktor fővárosi ügyvéddel a Jézus Szent Szive templomban Budapesten. A templomeszernököt ez alkalommal a főváros előkelő társadalmának színe-javította meg, szerencsés kívánva a boldog fiatal pár frigyehez. Az új házassok esküvő után Olaszországba utaztak, tömörkedő jókívánság s a világ minden részéről érkező üdvözléseket vívón magukkal.

— **A munka elismerése.** Alsó-Alap községben a napokban szép ünnepe volt. A község-házánál ekkor nyújtótták át Nyári Péter gazdasági munkásnak a földmivelségi miniszter 100 koronás jutalmát is elismerő oklevélét. Nyári Péter 41 év óta munkása Koller Pál földbírtokosnak. Az ünnepelelnek Helvay Jenő főszolgabíró buzdító s emelkedett hangu beszéd kíséretében adta át a kitüntetés, Koller Tivadar orsz. képviselő az ősz munkáért üdvözölte, Koller Pál pedig a község népéhez meleg szavakban szólt: egyek vagyunk a munkában. Ezután Koller Pál vendégzerevő házában ebéd volt a vendégek és a község népe tiszteletére.

— **Rövid krónikák.** Jégvízhar. Eresi határban hétfőn délután heves zápor után mintegy tíz perczig tartó jégvöl volt, a mely jelentékeny károkat okozott. — **Allami segély.** A kerény kedlemgyűrti és valdás- és közköztudományi miniszterok a modori iparostanoviz iskola részére 300 kor. allami segélyt adtak. — **Új székfőnök raktárok.** Rácz-Almás és Sörgárdok községben a földmivelségi miniszter székfőnök raktárak felállítását rendelte el. — **Légykarólatok.** A 69-ik gyalogezred tartalékos oszapatja

zámolyi hatáiban e hó 31-én éles lövegekkel lögyakorlatokat tartanak. A szükséges óvintézkedéseket a hatóság megtette.

— **Idegenek névsora** május hó 14-én **Barna Ignác** „Magyar király” szállodája; **Hegedűs** százados Bpest, Szalka építésmester Bpest, **Jankovits** százados Bpest, **Gróf Lubinszki** százados Bpest, **Dáni** őrnagy Bpest, **Várai** százados Bpest, **Báttman** főállatorvos és neje **Tolna**, **Beak** utazó Bécs, **Kis** ut. Bpest, **Eisler** utazó Budapest, **Vilereaug** kapitány Bécs, **Platkar** ut. Bécs, **Raurenfeld** százados Bpest, **Skamentszki** százados Bpest, **Aulik** százados Bpest, **Hofman** Plikén Bpest, **Csiszár** főhadnagy Bécs, **Petkovits** százados Nagyvárád, **Feszt** alezredes Bécs, **Hall** ezredes Nyíregyháza, **Ibb** százados Bécs.

Endersz János „Fekete Sas” szállodája: **Bilkán** Ede utazó Veszprém, **Krausz Albert** ut. Bécs, **Schön Simon** kereskedő Bpest, **Wiener Nándor** utazó Bécs, **Karnberger L.** utazó Hermanetz, **Mocsári Sándor** gyáros Bécs, **Haumayer Lajos** nagykereskedő Bécs, **Stössel** Frigyes utazó Lemberg.

— **Piaczi árak.** Székesfehérvár május hó 14-én. Buza: 8.80—8.50; Rozs: 6.40—6.50; Árpa: 5.60—5.80; Kukorica: 4.90. Az árak 50 kilonként korona értékben értendők.

— **Blikaság,** hogy üzlet oly hamar váljék közkedveit, mint **Frankl Nővérek** nő divatárú üzlete (Sas-utca 4. sz.) De az előkelő hölgyközönség meggyőződve **Frankl nővérek** kitűnő ízléséről, ezt természetesen találja.

FÜSZERÜZLET —
helyiség

a város legelőkelőbb forgalmú helyén:
Kigyó és Kórház-utczák sarkán kiadó.

Teljes berendezés potomáron átvehető
Felvilágosítás: Kigyó-utczca 1.

Papp Károly

selyem műfestő és vegyítisztitó
Székesfehérvár, Városházér
a városi takaréki épületében. (Bejárati a
Megyeház utczából.)

Elfogad minden e szakmába vágó munkát úgy festésre, valamint tisztításra a legmegtartósbab feltételek mellett.
Csipkefüggönyök a legrövidebb idő alatt festetnek, vagy tisztítatnak.

gyászuahák

48 óra alatt készíttetnek.

Vidéki rendelések megbízható lelkiismeretességgel eszközöltetnek.

**Aki szállót vagy házat
venni vagy eladni óhajt,
ugyszintén ki
értékpapirt**

venni vagy eladni akar
ugy forduljon hozzám, mert
mindent a leggyorsabban eszközölöm

Krausz F. Vilmos

Basa-utczca 2.

Ujdonságok

kaphatók: Eisler Adolf papirkereskedésében. [Városi Színházal szemben]

POLCZER és TÉNYI

Faszövet: Ablakredőny és diszmuáru-gyár
Székesfehérvár, Vásártér 12.

A legjobb izlésnek megfelelően készit, faszövetből

ablak redőnyöket

(kirakat részére festéssel), iskolatáskák, oszsonatáskák, kotta tokot, piaczi és kézi kosarat utitáskák, gyermekkosit izléses háziczikkeket.

Különös figyelem;

ablak redőnyök

egész épületeknél olesón felszerellettnek eszelő javitvatnak.

Szíves pártfogást kérünk
tisztlettel

POLCZER és TÉNYI.

Első cs. kir. szab.

DUNA-GÓZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG.

A köszénbányák elárusitási hivatala.

Van szerencsénk értesíteni, hogy pécsvidéki köszénbányáink szabolcsi bányakerületében épült **uj brikett (boulet) gyárunkban**

tojásalaku köszénbrikettet

állítunk elő.

Bouletszenünk (tojásalaku brikett) **tiszta köszénből** — nem barnaszénből — készül; **tömörebb, keményebb, mint a természetes darabos, vagy koczkaszén,**

fűtőértéke és ereje nagyobb, ára pedig olcsóbb

mint emezé, nem porlik, tüzelésre kályhába, gyárakban és locomobilban **eldarabolás nélkül** éppen a legalkalmasabb alakkal és a legalkalmasabb súlylyal bir (darabonként 135 grm.) úgy, hogy vétele minden szénfogyasztónak, különösen most a **cséplési időnyre melegen** ajánlható.

Egyuttal ajánljuk ismert egyéb bányatermékeinket **pécsi, szabolcsi akna- s darafűtőszenet, rostált és mosott, kitűnő minőségű kovács-szenünket és évtizedek óta kedvelt téglalakra sajtolt brikettünket.**

Összes termékeink árát, valamint a vasuti szállítási díjakat bármely állomásra szivesen közli székesfehérvári képviselőnk **Kováts Dezső** úr.

Kiváló tisztelttel

Első cs. kir. szab. Duna-Gózhajózási Társaság

a köszénbányák elárusitási hivatala.